

Občinska konferenca SZDL  
Ljubljana Moste-Polje

# Poročilo o delu občinske organizacije socialistične zveze delovnega ljudstva Ljubljana Moste-Polje

Od novembra 1983 do septembra 1987

---

Poročilo o štiriletnem delu občinske organizacije prav gotovo ne more zajeti vse aktivnosti najširše družbenopolitične organizacije, mora pa odgovoriti, ali smo pred štirimi leti našli pravilno programsko usmeritev, ki smo jo letno dopolnjevali in ali smo šli vstric z življenjem oz. ali smo v našem delu ujeli gospodarski in politični utrip in ga učinkovito usmerjali v skladu s programom dela socialistične zveze in vseh njenih sestavnih delov oziroma v skladu z interesi delovnih ljudi in občanov.

Družbenopolitična aktivnost socialistične zveze je v tem obdobju potekala v zelo zaostrenih in kriznih gospodarskih in družbenih razmerah, v situaciji, v kateri so bili prizadeti mnogi osnovni življenjski interesi ljudi. V tem obdobju se je gospodarska in družbena kriza še bolj zaostрила in pokazala zobe še najbolj tistim, ki živijo samo od svojega dela. Ti so z zaskrbljenostjo spremljali pogoste upravne posege, ki naj bi umirili gospodarska gibanja, inflacijo in uskladili porabo z realnimi možnostmi, pa so se izkazali kot izrazito omejevalni, brez pravega posluha za strukturna neskladja in znane vzroke naših gospodarskih težav, kar se je odražalo tudi v podražitvah, nelikvidnosti in drugih neprijetnih pojavih.

V tem času se je tudi začela moralna kriza, kriza vrednot in zaupanja v perspektivo odločanja delovnih ljudi in občanov. Vse prevečkrat je država posegla s svojimi ukrepi na tista področja, ki bi morala biti in ostati stvar odločanja delovnih ljudi in občanov. Prisotna je stalna tendenca centralizacije na vseh nivojih od KS, občine mesta, republike in federacije.

V takih okoliščinah je težko mirno razpravljati in potegniti črto pod račune štiriletnega dela občinske organizacije, še teže pa združevati vse organizirane socialistične sile z enotnim in jasnim družbenoekonomskim programom za daljše obdobje, vendar pa lahko ta težavna gospodarska in družbenoekonomska situacija pomeni tudi strežnitev in zahtevo, da pometamo z neodgovornim, nestrokovnim in odtujenim političnim delom in začnemo uresničevati tisto, za kar smo se samoupravno odločali in dogovarjali.

## I. Politični sistem socialističnega samoupravljanja

Družbenopolitična aktivnost socialistične zveze je pri razvijanju političnega sistema socialističnega samoupravljanja v zadnjem obdobju tvorila pomemben del usklajene aktivnosti vseh družbenopolitičnih dejavnikov v občini, še zlasti frontnih organizacij socialistične zveze (najmanj ZSMS), občinske skupščine in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. Mnogi problemi v družbenopolitičnem razvoju pa so pomenili tudi oviro za učinkovitejše delo socialistične zveze na tem področju. Socialistična zveza je delovala predvsem v ustvarjanju družbenih razmer za razvoj delegatskih odnosov, za katere lahko ugotovimo, da so v tem obdobju nazadovali. Ta ugotovitev je spremljala tudi vse aktivnosti pri delegatskih skupščinskih volitvah, saj je vse manj ljudi, ki so zainteresirani za formalistično delo v delegacijah in skupščinah, kar kaže premajhna učinkovitost delegatskih skupščin pri razreševanju problemov in uveljavljanju interesov delovnih ljudi in občanov v njih. Socialistična zveza je pri zagotavljanju kvalitetnejših osnov za delo delegatskih struktur veliko pozornost posvečala načrtovanju in usklajevanju programiranja dela med občinsko skupščino, izvršnim svetom ter socialistično zvezo in vsemi frontnimi družbenopolitičnimi in družbenimi organizacijami. Rezultati usklajenega programiranja in celovitejšega in temeljitejšega obravnavanja problemov ter njihovo vsestransko osvetljevanje so se odražali v možnostih kvalitetnejšega odločanja v skupščinah. Nekatere rezultate lahko zaznamo v delu zborov občinske skupščine, manj v zboru združenega dela, skoraj nobenih pa ne v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti.

Izkušnje v zvezi z delovanjem delegatskega skupščinskega sistema je veliko, žal je več slabih kot dobrih, vendar pa bo treba pozitivne izkušnje še razvijati v celotnem skupščinskem sistemu; še v večji meri je treba soočiti programe skupščin oz. konferenc delegacij in delegacij z delovanjem družbenopolitičnih organizacij v KS in OZD preko socialistične zveze in sindikata. Ob takšnem načinu programiranja in dejavnosti samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij bomo dosegli vsestransko obravnavo, aktivnosti in razreševanje vseh najpomembnejših problemov družbenega razvoja.

Dela z delegacijami, še posebej pa s konferencami delegacij, je bilo premalo, kar kaže na veliko pomanjkljivost dela družbenopolitičnih organizacij, delavskih svetov in skupščin KS, strokovnih služb in poslovnih organov, ki so se premalo organizirali za kvalitetnejše delo delegacij, še posebej konferenc delegacij. Tudi vezi med delegati in njihovo »bazo« so še prepogosto slabotne. Temeljne vzroke pa moramo iskati tudi v premalo razviti družbeni zavesti, v objektivnem položaju ljudi, ki vse manj vplivajo na odločitve o družbenih razmerah. Še vedno gre za uveljavljanje ustavnih zamisli o odločanju delovnih ljudi in občanov, njihovih delegatov in delegacij o vseh pomembnejših vprašanjih, ki še niso dobile v konkretnem življenju domovinske pravice in jih je treba z družbenopolitično aktivnostjo razvijati in poglobljati. Zaradi nemoči delegatov in tudi drugih vzrokov, prihaja v delegacijah in skupščinah do komaj sklepčnih oz. nesklepčnih sej.

Delegatska razmerja so najbolj zaostrežna oz. so najslabše zaživela v samoupravnih interesnih skupnostih, še posebej na področju materialne proizvodnje, na kar nas opozarja tudi Analiza uresničevanja razvojnih planov KS. Neučinkovito reševanje problemov na področju komunale, PTT, energetike ipd., kaže na odtujenost mestnih samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje, pa tudi možno odtujeno odločanje.

Vzroke moramo iskati tako v nezadovoljivem delu delegacij za omenjene SIS kakor v prepočasnem in nekvalitetnem razreševanju aktualnih komunalnih, cestnih in energetskih problemov tudi zaradi neustreznega položaja delovnih organizacij tega področja.

Na novo ustanovljene enote samoupravne interesne skupnosti materialne proizvodnje, predvsem skupna komunalna skupnost ljubljanskih občin, še niso dale željenih rezultatov tudi zaradi prepočasnega uveljavljanja novega statuta občin in mesta in nehoti se vsiljuje razmišljanje, da smo s centraliziranjem SIS na mestnem nivoju dosegli prej korak nazaj kot naprej glede razvijanja komunalnega sistema v Ljubljani. KS, tako kot je opredeljena v ustavi, še vedno ni zaživela, še posebej pa je pereč problem financiranja. Zato bo javna razprava v zvezi z reorganizacijo

stanovanjskega gospodarstva v Ljubljani toliko bolj občutljiva in zahtevna, saj si moramo prej odgovoriti na vprašanje, kaj pomeni enotna ljubljanska skupnost proti odločanju tistih, ki se sporazumevajo in dogovarjajo v okviru SIS.

Organiziranje in in vodenje javnih razprav z občinskim svetom zveze sindikatov o spremembah Zakona o združenem delu je pokazalo, da stroka in politika lahko delata skupno, brez znanih očitkov, da politika prevzema funkcijo stroke. Kvalitetno je združila oba dela v konkretne ugotovitve in pobude, kaj moramo spremeniti v delovni zakonodaji. Skupna je bila tudi ugotovitev, naj spremembe Zakona o združenem delu počakajo na ustavne spremembe oz. naj se usklajeno dograjujejo, toda žal ta zahteva združenega dela in občanov v naši občini ne bo v celoti uresničena, ker bo zakon kljub pripombam iz javne razprave spremenjen že pred ustavo in seveda tudi po njej.

V tem letu pričnemo priprave na volitve za vodstvene funkcije v skupščini družbenopolitične skupnosti in SIS, ki bodo potekale v prihodnjem letu spomladi. Dosedanja praksa je pokazala, da bomo morali v vseh predkandidacijskih postopkih zagotoviti vse elemente za odprto kadrovanje in kvaliteto odločanja o primernosti evidentiranih kandidatov. Vse to bomo morali povezati s spremembami v volilni zakonodaji, ki mora zagotoviti kvalitetnejši izbor in preprostejše volilne postopke.

Na področju uveljavljanja političnega sistema socialističnega samoupravljanja ne moremo mimo nekaterih tendenc v združenem delu, da bi ukinjali tozde. Socialistična zveza se je vedno zavzemala za učinkovito in racionalno organiziranost združenega dela, kar pa ne more in ne sme imeti za posledico avtomatičnega ukinitja tozdv brez pravih strokovnih, ekonomskih in zakonskih podlag.

Aktivnost socialistične zveze v delegatskem sistemu, vztrajanje pri odgovornosti, tako strokovni kot tudi družbenopolitični, pri krepitvi družbenega nadzora ni dalo tistih rezultatov, ki bi jih lahko združili v dejanski uresničitvi nadzorne funkcije socialistične zveze, ki je tudi v tem mandatu ostala najšibkejši člen v praksi uresničevanja položaja in vloge socialistične zveze v političnem sistemu.

## II. Delovanje, organiziranost in kadrovska politika socialistične zveze

Temeljne sestavine občinske organizacije so gotovo krajevne organizacije ter društva in družbene organizacije, kjer se pojavljajo občani, organizirani v družbenopolitičnih organizacijah ali kot krajani brez drugih povezav. Uveljavljanju frontnosti v temeljnih celicah SZDL smo v preteklem mandatnem obdobju namenili precejšnjo pozornost, čeprav rezultati niso temu primerni. SZDL v krajevni skupnosti se še vedno ni dovolj uveljavila kot najširši temelj družbenopolitične dejavnosti, niti kot fronta subjektivnih socialističnih sil. Vse preveč deluje preko predsedstev, ki so večinoma aktivna, vendar svoje politike ne oblikujejo in uresničujejo dovolj preko članstva, konferenc, niti preko uličnih in vaških odborov, ki so ponekod organizirani in dobro delujejo. Seveda pa je vse to odvisno od vloge in aktivnosti sestavnih delov SZDL v posamezni krajevni skupnosti. Ulični in vaški odbori SZDL v večini KS niso našli svoje vloge v sistemu tako v okviru SZDL kot tudi širše. Drobni problemi, s katerimi so se ukvarjali znotraj teh odborov in ki pestijo krajane, se niso razrešili ali pa so se razreševali vse prepočasi, tako da je plahnela volja aktivistov SZDL kakor tudi celotno delo teh odborov. Sekcijskih razprav na nivoju OK SZDL je bilo v preteklem obdobju več, pogršali pa smo jih v večini KS. Reči pa moramo, da so v večini KK SZDL organizirali zbornice krajanov, kar je pomembna demokratična oblika izražanja in usklajevanja interesov krajanov. Še vedno je v krajevnih organizacijah pogosto odsotna mladinska organizacija ali pa je v KS preprosto ni in še vedno v krajevnih organizacijah nismo našli potrebnih povezav z osnovnimi organizacijami ZSS, ki pa so za družbenopolitično delo in osnovne funkcije SZDL pomembne.

Uresničevanje usmeritev ZK po prenovi dela se je kazalo tudi v uveljavljanju vloge ZK v SZ. Skupno izpeljana aktivnost obiskov po vseh krajevnih skupnostih v naši občini je imela tudi cilj aktiviranja vseh sestavnih delov SZDL za delo v njej, ki naj bi se

kazalo tudi preko spremenjenih metod dela. V okviru socialistične zveze smo v tem obdobju zabeležili nekatere premike na področju metod dela. Predvsem sekcijske razprave so, kot ena izmed demokratičnih oblik preverjanja in usklajevanja interesov delovnih ljudi in občanov, postale pomembna sestavina uveljavljanja novih metod dela v SZDL. Sekcijskih razprav, na katerih smo skupno iskali rešitve v smeri usklajevanja interesov, je bilo obilo, še posebno ob sprejemanju planskih dokumentov in na področju varstva okolja.

Razprav o metodah v povezavi z oblikami je bilo v preteklem mandatu veliko, vendar smo večinoma spreminjali organizacijska načela, delovali pa tudi po starih metodah. Metodo, ki je opredeljena kot način razreševanja določene problematike, smo zamenjevali z obliko, tako da smo združevali posamezne oblike dela kot so sveti, koordinacijski odbori, vendar pa pravega učinka ni bilo.

Pri našem delu smo tudi premalo upoštevali javno mnenje ob samoprispevku IV in javnost dela na tak način, da bi sklepe oz. stališča in skupne dogovore preverjali bodisi preko zborov krajanov, zborov stanovalcev ipd. Tam, kjer smo se tako lotili problemov, smo tudi lažje uresničili zastavljene naloge. V take oblike smo tudi premalo vključevali stroko, ki bi se morala bolj kot do sedaj uveljaviti kot subjektivna sila, hkrati pa sprejemati nase strokovno odgovornost za predlagane rešitve. Tam, kjer smo jo znali pravilno vpeti v samoupravno in družbenopolitično aktivnost, je bilo manj problemov in zastojev. Področje metod dela je za socialistično zvezo še vedno premalo izkoriščeno, toda ravno v tem okviru se bo morala prenoviti v smeri uresničevanja sklepov CK ZKJ, ZKS, občinskega komiteja tako socialistična zveza kot tudi njeni sestavni deli.

## Kadrovska politika

V tem mandatnem obdobju je bila aktivnost socialistične zveze v veliki meri usmerjanja tako v volitve za najodgovornejše funkcije leta 1984 kot v splošne volitve. Volitve, še posebej pa kandidiranje, kažeta na manjšo pripravljenost delovnih ljudi in občanov za delovanje v okviru delegatskega sistema pa tudi v družbenopolitičnih organizacijah, še posebej pa za prevzemanje najodgovornejših nalog v okviru družbenopolitičnega sistema. Ponovno velja poudariti odgovornost do delegatskega dela, do usmerjanja in usklajevanja stališč in zahtevnih poti delegatskega odločanja. Takšno delo zahteva usposobljenega delegata in usposobljene strokovne delavce, da bodo pripravili strokovne in delegatske delu primerne oz. variantne odločitve.

Frontnost se je pri delu koordinacijskega odbora za kadrovska vprašanja še najbolj izrazila, saj ni bilo seje (te pa so bile najštevilnejše), kjer ne bi svojih stališč oblikovali za to ustanovljeni organi vseh sestavnih delov koordinacijskega odbora. Toda to je bilo praktično delo po zaključenih kadrovske postopkih in razpisih, torej izbira med prijavljenimi kandidati. Tako koordinacijski odbor ni mogel uveljaviti pomembne usmerjevalne funkcije in pravočasno usmeriti nekaterih aktivnosti.

Koordinacijski odbor nima možnosti odločanja. Čeprav OZD mnenje mora pridobiti, pa ji ga ni treba upoštevati. Sveti OZD preko delegatov družbene skupnosti običajno upoštevajo mnenje (ali obratno, KO upošteva oblikovana mnenja DPO v OZD) nekateri, pa čeprav OZD posebnega družbenega pomena, tega ne upoštevajo in izločajo stališča koordinacijskega odbora ob zaključku dela razpisanih komisij. Čeprav so te izjeme, pa vendar kaže opozoriti na pomen skupnega dela ne samo na občinski ravni, temveč na krajevni oziroma v OZD tako vertikalno kot horizontalno.

Kadrovska politika ne pomeni samo oblikovanja stališč do delavcev s posebnimi pooblastili, temveč tudi spremljanje in usmerjanje politike zaposlovanja in štipendiranja. Bolj kot do sedaj pa bomo morali v okviru politike oblikovanja stališč za vodilne delavce tehtati tudi njihov odnos do samoupravljanja kot pomembne sestavine združenega dela, sprejemanje planskih aktov in njihovo uresničevanje in odnos do prestrukturiranja proizvodnje s pomočjo kvalitetnih kazalcev gospodarjenja. Kljub pozitivnim spremembam ne moremo pričakovati uveljavljanja strokovno boljšega dela, saj so premiki v izobrazbeni strukturi majhni. Kadrovske plani običajno niso odraz planskih ciljev orga-

nizacij, temveč so le odraz stanja, ki ga številčno rahlo spreminjamo. Vse to je seveda povezano s strokovnimi usmeritvami in ambicijami OZD, ki pomenijo tudi zahtevnejše delo, uvajanje modernejših programov in proizvodnih sredstev in oblikovanje strokovnih timov za pripravljanje programov in planiranje.

## III. Družbene organizacije in društva

Ob jasni zavesti socialistične zveze, da so družbene organizacije in društva s svojo razvejano dejavnostjo na najrazličnejših področjih dela, ustvarjanja in združevanja interesov delovnih ljudi in občanov naše občine in da predstavljajo pomemben dejavnik v političnem sistemu, tako v organizacijskem, materialnem, predvsem pa v kadrovskem smislu, je OK SZDL preko svojih organov spremljala njihovo delo in v skladu z objektivnimi možnostmi reševala nastale probleme in težave, ki se v družbenih organizacijah in društvih pojavljajo. Da bi bila naša aktivnost bolj organizirana in učinkovita, je bila organizirana tudi problemska konferenca »Aktualne naloge SZDL pri krepitvi vloge družbenih organizacij in društev v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja«.

Nalog, ki izhajajo iz problemske konference, je veliko, njihovo uresničevanje pa je odvisno tako od materialne možnosti družbe, kot tudi od odgovornega izvrševanja postavljenih zahtev, kot je sprejem samoupravnega sporazuma o mejnih dejavnostih ipd. Marsikatera društva v občini delujejo dobro: taborniški odredi, kulturna in športna društva itd. Zatika se pri delu nekaterih zvez, še posebej velja ta ugotovitev za taborniško in strelsko zvezo. Eden od razlogov je, da zveze ne združujejo sredstev ampak jih dobivajo direktno njihove članice, tako da se pri članicah ustvarja vtis, da zvez na občinski ravni ne potrebujejo.

## IV. Družbenoekonomski odnosi in ekonomska politika

Temeljna aktivnost socialistične zveze na področju razvijanja samoupravnih družbenoekonomskih odnosov je bila usmerjena v planiranje ter uveljavljanje srečujočega planiranja, kot tiste pomembne točke, ki šele oblikuje osnove za kvalitetno planiranje in izvrševanje planskih nalog. Ugotoviti moramo resne probleme pri uveljavljanju sočasnega in srečujočega planiranja, predvsem pri pripravljanju, sprejemanju in seveda izvajanju samoupravnih sporazumov o temeljnih plano SIS, tako družbenih dejavnosti kot materialne proizvodnje na vseh ravneh. Še posebno je stanje zaostreno pri sprejemanju in uveljavljanju letnih planov in programov SIS, tudi na račun zveznih interventnih zakonov. Kljub prizadevanjem nismo uspeli preseči stare slabosti, da smo se bolj osredotočili na finančne elemente in prispevne stopnje v okviru planov SIS, ki so se v tem obdobju bistveno povečale in ne zmanjšale, kar je bil eden temeljnih ciljev družbenopolitične aktivnosti; premalo pa smo zbrali tudi moči in energije za kvalitetne posege v vsebino programov SIS. Vse to pa ne more biti opravičilo za to, da tudi do danes nekatere organizacije združenega dela niso obravnavale oz. se odločale v zvezi s samoupravnimi sporazumi o temeljnih planov SIS, še posebej s področja SIS materialne proizvodnje, kar bistveno otežuje naloge in jih pogosto tudi onemogoča.

Na področju planiranja v organizacijah združenega dela smo z večkratnimi opozorili in skupno aktivnostjo tako družbenopolitičnih organizacij kot tudi stroke uspeli, da imajo vse organizacije združenega dela srednjeročne plane, čeprav nekatere z zamudo, saj plani združujejo v sebi znanje in hotenje po boljšem gospodarjenju in razvoju posamezne organizacije združenega dela. Tega pa še nismo dosegli pri oblikovanju dolgoročnih razvojnih planov.

Občinska konferenca je v tem mandatu preizkusila tudi uresničevanje skupnega akcijskega programa gospodarske stabilizacije, kot odraza ekonomske politike. Kljub skoraj neverjetni uspešnosti občinskega gospodarstva, ki jo kazi le zaostajanje izvozne uspešnosti, moramo ugotoviti, da prepočasi spreminjamo tri strateške cilje, modernizacijo proizvodnih storitev in novo, kvalitetnejšo tehnologijo, primerno izobrazbeno strukturo, kar vpliva na prestrukturiranje gospodarstva.

Najpogostejše izražena in zapisana trditev v okviru razprav na svetu za družbenoekonomske odnose, predsedstvu in OK SZDL, temelječa na strokovnih spoznanjih planerjev, je bila, da smo dosegli kritično razvojno stopnjo, ki je brez spremembe gospodarske strukture v korist tehnološko razvitejši in donosnejši industriji ne bomo prestopili. V dveh letih tekočega srednjeročnega obdobja planska usmeritev, kljub relativno zgodnjim spoznanjem o nujnem prestrukturiranju gospodarstva in čvrstjšemu ter pospešenemu vključevanju ozd na mednarodne trge z ustvarjanjem bistveno večjega prihodka od izvoza blaga in storitev, ni realizirana.

To so dejstva, moščanskemu gospodarstvu kot celoti pa v tem obdobju ne uspeva koreniteje spremeniti notranje strukture. Ravno obratno. V novem srednjeročnem obdobju dosega gospodarstvo bistveno slabše rezultate od pričakovanih, hkrati pa tudi ne izboljšuje kvalitete gospodarjenja; povečana je odpisanost opreme, značilna je nižja investicijska aktivnost, manjši delež akumulacije, povečana je zunanja in notranja zadolženost, minimalni premiki na področju izobrazbene strukture zaposlenih, nadaljuje se ekstenzivna rast zaposlovanja, o razmahu množične inovativne dejavnosti pa niti še ne moremo govoriti. Moščansko gospodarstvo se kljub objektivnim oviram počasi vključuje v mednarodno menjavo in se težko prilagaja zahtevam razvitega trga. Tako se ne moremo izogniti oceni, da v preteklem štiriletnem obdobju vseskozi zaostajamo in ne dosegamo začrtanih temeljnih ciljev in nalog družbenoekonomskega razvoja.

Upočasnitev gospodarske rasti zaradi znižanja akumulativne in reproduktivne sposobnosti je vplivala na zmanjšanje materialnih možnosti za financiranje naložb v prestrukturiranje gospodarstva in s tem omejevalno vplivala na dinamičnejši gospodarski razvoj.

Občinska konferenca in njena delovna telesa so se z razpravami ter oblikovanjem stališč in usmeritev vključevala v družbena prizadevanja za uresničevanje politike opiranja na lastne moči in znanje ter boja proti inflaciji. S svojim delovanjem smo bili v veliki meri neuspešni. Ni nam uspelo spremeniti oziroma preusmeriti negativnih trendov razvoja, saj je značilno stopnjevano zaostrovanje pogojev gospodarjenja in kopičenja nerešenih ter premalo dorečenih razvojnih in sistemskih vprašanj. Kritično ocenjevanje nastalih razmer in ukrepov tekoče ekonomske politike ter posredovanje stališč in usmeritev je premalo, veliko prodornejše in vztrajnejše bi morali delovati in se konkretno spopasti s problemi. Boj proti stroškovni inflaciji in emisiji denarja bi moral imeti osrednje mesto v vsakodnevem ravnanju in delovanju družbenopolitičnih organizacij in skupnosti. Nesprejemljivo je, da sprejemamo inflacijo kot danost in še nadalje kot metodo za prerazdeljevanje družbenega proizvoda in zmanjševanje porabe.

Posebno občutljivo mesto ekonomske pa tudi socialne politike je prav gotovo delitev čistega dohodka in oblikovanje sredstev za osebne dohodke. Spremljali smo zlasti dvoje – rast sredstev za osebne dohodke z gospodarsko uspešnostjo oz. dohodkom ter uskladitev rasti sredstev za osebne dohodke delavcev v gospodarstvu. Ugotovitev, da se v občini ravnamo pretežno po gospodarski uspešnosti in realizacija tudi druge naloge – uskladitev osnov za oblikovanje osebnih dohodkov, kar pomeni v letošnjem letu hitrejšo rast sredstev za osebne dohodke za delavce v organizacijah združenega dela družbenih dejavnosti, ki so neopravičeno do sedaj zaostajali, dajeta vendar vzpodbudno osnovo za nadaljevanje smeri stalne in usklajene gospodarske rasti. Toda to bomo dosegli, ko bomo izpolnili vse dogovorjene elemente, tudi povečan izvoz, predvsem na konvertibilno področje, tudi stabilnejše planske osnove in usposobitev organizacij združenega dela za smejejši razvoj tudi z zmanjšanjem obvezosti davkov in prispevkov. Socialistična zveza skupno z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami je pri uveljavitvi samoupravne vloge delavca pogosto naletela na težave, ki so se odražale v zaviranju nadaljnjega razvoja družbenoekonomskih odnosov in povzročale, da je delavec v praksi še vedno prepogosto odtujen od pomembnejših odločitev pri pridobivanju in razporejanju dohodka.

Analiza uresničevanja razvojnih planov KS v občini je pokazala, da razkorak med plani in njihovim uresničevanjem, predvsem na področju gospodarske infrastrukture, pomembno vpliva na pripravljenost ljudi za delo v samoupravnih in družbenopolitičnih organizacijah v KS, torej v tistih celicah, ki so osnova za uresničevanje ustavne vloge KS. Ljudje se sicer zavedajo zmanjšane

gmotne možnosti družbe za uresničevanje potreb, ne sprejemajo pa neodgovornega odnosa izvajalcev SIS materialne proizvodnje in prepočasnega reševanja drobnih problemov, ki jih imajo v KS in ki bi jih lahko rešili z malo dobre volje in posluha za delovnega človeka in občana.

Prepočasi uveljavljamo nagrajevanje po delu in rezultatih dela, močno so še prisotne uravnilovske tendence. Vse to prihaja še posebno do izraza ob raznih prekinitvah dela.

Delovanje socialistične zveze na področju družbenoekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu je bilo v tem obdobju usmerjeno v iskanje osnov za boljše organiziranje Samoupravne stanovanjske skupnosti v mestu Ljubljana v skladu z novo zakonodajo. S kvalitetnim delom koordinacijskega odbora za razvijanje družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva in podporo občinskih organov socialistične zveze smo uspeli zagotoviti boljše osnove za javno razpravo o reorganizaciji stanovanjskega gospodarstva, kot je bilo prvotno ponujeno. Reorganizacija stanovanjskega gospodarstva odpira vrsto problemov od učinkovitega odločanja uporabnikov na politiko stanovanjskega gospodarstva do samoupravne organiziranosti. Eno pomembnejših vprašanj, ki se bo moralo razrešiti v javni razpravi, pa je tudi kvalitetno delo strokovnih izvajalcev na tem področju in njihova medsebojna delitev dela za boljše gospodarjenje v okviru stanovanjskega gospodarstva. Hišna samouprava je prav gotovo eden od najšibkejših členov uresničevanja družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva.

Veliko pozornost smo posvečali razvoju drobnega gospodarstva, še posebej v javni razpravi ob spremembah Zakona o združenem delu, iz katere je bilo razvidno, da je samostojno osebno delo pomembna sestavina uresničevanja politike ekonomskega razvoja in socialne politike. Na sedanji stopnji razvoja proizvajalnih sil je nepogrešljiv spremljevalec in dopolnjevalec združenemu delu ter ga je treba zato še naprej razvijati in tesno povezati z združenim delom, na kar opozarjajo tudi spremembe ustave in zakona o združenem delu. Pri tem pa je še posebej treba uresničevati eno od temeljnih opredelitev našega družbenopolitičnega in družbenoekonomskega sistema, da je le delo osnova za družbenoekonomski položaj delovnega človeka.

Socialistična zveza se je še posebej zavzela za uveljavitev združevanja dela in sredstev v okviru pogodbene organizacije združenega dela in za združevanje s celotnim združenim delom ter za učinkovito uveljavljanje samouprave in samoupravnega položaja delavcev v obrti.

Socialistična zveza je na področju urejanja družbenoekonomskih odnosov v kmetijstvu, gozdarstvu in na vasi naredila pre malo, kljub temu, da je v naši občini TZO in veliko število kmetov kooperantov. Ob javni razpravi ob spremembah zakona o združenem delu smo opozorili na nerazčiščeni ustavni kategoriji, zadružno lastnino in zemljiški maksimum, kateri moramo ponovno ovrednotiti ob spremembah ustave. Zahtevali smo, da spremembe zakona o združenem delu postavijo osnove za tako organiziranost zadružništva, na podlagi katere bo imel član zadruge boljši ekonomski položaj kot kmet, ki se ne združuje v zadruge. V skladu s tem pa moramo stremeti k ekonomskim spodbudam za združevanje v zadruge, hkrati pa omogočati enakopraven položaj kmeta in industrijskega delavca. Pot za uresničitev tega cilja pa je zagotovitev enakopravnega položaja kmetijstva kot gospodarske panoge.

## V. Družbene dejavnosti

Programi organizacij združenega dela družbenih dejavnosti (ozdov posebnega družbenega pomena) postopno postajajo sestavine programov in planov organizacij združenega dela drugih področij, čeprav še vedno prevladuje dogovarjanje o obsegu finančnih sredstev in prispevnih stopnjah in manj o obsegu, kvaliteti in merilih za delo in vrednost družbenih dejavnosti. SIS v procesu posredne svobodne menjave dela še niso zaživele kot prostor dogovarjanja uporabnikov in izvajalcev. Dogovarjanje in sporazumevanje je tesno povezano s kvaliteto dela temeljnih delegacij in konferenc delegacij in njihovim odločanjem. Obveznosti za zadovoljevanje skupnih potreb so še vedno obravnavane kot formalnost in prepogosto določene neodvisno od programov.

Probleme strukturne neprilagojenosti gospodarjenja, prepočasno tehnološko posodabljanje, uresničitev pozitivnejše ekonomske politike na področju zunanje trgovine, neodpravljeni poglavitni vzroki inflacije vplivajo na težko ekonomsko situacijo tudi v družbenih dejavnostih in ne nazadnje na družbenoekonomski položaj delavcev na tem področju. Socialistična zveza se je odločno zavzela, da se tem dejstvom družbene dejavnosti prilagodijo, toda ne z uravnilovskim pristopom oblikovanja sredstev in izenačenim omejevanjem, ki se zrcali v negativnih posledicah pri delovanju delegatskega sistema. Na tem področju je socialistična zveza zgubila bitko, saj je bil sprejet zakon, na podlagi katerega se sredstva za program družbenih dejavnosti v letu 1987 oblikujejo na osnovi določb tega zakona, kar pomeni, da v letu 1987 rast sredstev za programe SIS družbenih dejavnosti zaostaja 10% za rastjo dohodka v gospodarstvu. Izvajanje programov SIS družbenih dejavnosti otežuje tudi blokiranost sredstev SIS zaradi nove zakonodaje. Izvajalske organizacije so že danes v nemogoči situaciji, saj ne vedo, kako bodo plačale materialne stroške, storitve, OD. Prisiljene so iskati zunajsistemske rešitve. Sisi in izvajalske organizacije bodo najemale visoke kredite za visoke obresti, ki jih bo moral prej ali slej pokriti delavec s svojim prispevkom.

Za socialistično zvezo kot fronto socialističnih samoupravnih subjektivnih sil in fronto delavcev, delovnih ljudi in občanov tak način sprejemanja omejitvenih ukrepov, ki so v nasprotju z resolucijskimi in kongresnimi cilji sestavnih delov socialistične dejavnosti postanejo dejanski del gospodarskega razvoja in ne porabe.

V zvezi z uveljavitvijo novega obračunskega sistema pa bo treba hitro reagirati v pripravah na sprejem republiških zakonov o SMD na posameznih področjih družbenih dejavnosti. V tem sklopu bo treba določiti nove osnove za posamezne dejavnosti, istočasno pa tudi uveljaviti ustrezna razmerja pri zagotavljanju sredstev za programe vzajemnosti in solidarnosti, kar pomeni takojšnjo izdelavo in sprejem meril in kriterijev na ravni republike, za kar si v občini in mestu prizadevamo že nekaj let. Posebno pozornost bomo morali nameniti zagotavljanju sredstev za uresničevanje temeljnih programov na področju kulture in telesne kulture, za katere zvezni zakon določa spremenjen vir sredstev iz dohodka in ne več iz bruto osebnih dohodkov, kot je to sedaj.

V družbenih dejavnostih je prav gotovo najbolj izražena življenjska povezanost Ljubljane kot celote. Tu pa je še vedno osnovna naloga izenačevanje možnosti za zadovoljevanje družbenih potreb, ki v občini ni uresničena, predvsem v Novih Fužinah na področju osnovne vzgoje in izobraževanja in varstva predšolskih otrok. Občinska socialistična zveza se je ljubljanskega enotnega prostora na področju družbenih dejavnosti vedno zavedala, opozarjala pa je na nujnost izgradnje osnovne šole in vrtca v tako veliki soseski, ki se lahko meri po številu prebivalcev s srednje velikim mestom v Sloveniji. Sicer pa niti v Ljubljani niti v Sloveniji nimamo sistemsko zagotovljene izgradnje OŠ, čeprav je to ustavna pravica občanov in dolžnost občine.

V preteklem obdobju smo se v nekaterih OZD družbenih dejavnosti srečevali z nesamoupravnimi tendencami. Družbeno-politične organizacije v teh organizacijah niso pravočasno uveljavile svoje vloge, kar se je na najbolj drastičen način pokazalo pri ukrepu družbenega varstva v OŠ Jože Moškrič. Delovanju samoupravnih organov v teh organizacijah smo namenili premajhno skrb, saj smo ugotovili, da so le redki sveti, bodisi v osnovnih šolah ali VVO, ki uresničujejo svojo vlogo v tripartitnem sestavu.

## VI. OBVEŠČANJE IN IZDAJANJE NAŠE SKUPNOSTI

Aktivnost socialistične zveze na področju obveščanja je bila usmerjena v realizacijo nalog po sprejemu Zakona o javnem obveščanju. Največji poudarek pa je bil dan neposrednemu obveščanju v Naši skupnosti, kot osrednjem občinskem glasilu, ki pomeni tudi neločljivo sestavino dela in metode dela občinske organizacije.

V nekaterih KS so začeli izhajati novi bilteni, poleg že obstoječih, kar nedvomno prispeva k boljši informiranosti krajanov in medsebojnemu poznavanju.

## VII. VARSTVO OKOLJA

Skrb za zdravo, čisto okolje in gospodarno ravnanje s prostorom, predvsem v smislu ohranjanja kmetijskih zemljišč je postala pomembna sestavina človekove zavesti, še toliko bolj v naši občini, kjer je prisotna tudi taka industrija, ki bistveno prispeva k onesnaženosti okolja. Organi socialistične zveze so problematiko zaščite okolja, zagotavljanja čistega zraka in zdrave pitne vode velikokrat postavljali kot zahtevo za izboljšanje kvalitete življenja, vendar se ob tem nemalokrat ugotovili, da je sanacija onesnaževalcev povezana z velikimi finančnimi sredstvi. Kljub temu, da se sanacija onesnaževalcev ne more rešiti čez noč, pa je vendarle več kot razumljiva zahteva socialistične zveze, da ekološka sanacija industrije postane prioriteta planskih aktov OZD.

Sekcijske razprave in razprave v KS so zahtevale, da v okviru mesta iščemo rešitve za sanacijo največjega onesnaževalca v Mostah in sicer za Termoelektrarno-Toplarno, ki ni in ne more biti samo problem Most, zato je tudi socialistična zveza vztrajala, da ne začnemo graditi nove Toplarne, dokler obstoječa ne bo ekološko in tehnološko sanirana.

Izgradnja centralne čistilne naprave v Zalogu je bilo eno od področij oblikovanja politike socialistične zveze na področju varstva okolja. S pomočjo stroke in intenzivnih javnih razprav in sekcij smo uspeli najti optimalno rešitev za zagotavljanje interesov krajevne skupnosti in tudi širše skupnosti.

Ena izmed pomembnih sestavin kvalitete človeškega življenja je tudi zdrava pitna voda. Žal moramo ugotoviti, da tudi v naši občini pijemo iz lokalnih vodovodov oporečno vodo, ponekod pa je celo primanjkuje. Zagotovitev sredstev za sanacijo lokalnih vodovodnih virov nam mora biti poleg sanacije Toplarne ena od prioritarnih nalog na področju varstva okolja.

Program samoprispevka IV je bil naravnani v sanacijo okolja, da bi zagotovili zdravo pitno vodo, zrak ipd. Socialistična zveza delovnega ljudstva v Ljubljani in v občini se ni znala tako organizirati, da bi dejansko lahko prisluhnila volji večine delovnih ljudi in občanov v zvezi z njihovo pripravljenostjo združevanja sredstev v ta namen. Negativni rezultat glasovanja ob visoki udeležbi delovnih ljudi in občanov na voliščih je ostal mejnik, ki je opozoril socialistično zvezo, da mora delovati bolj med ljudmi in manj kot forum, pa naj gre za KS ali pa širšo družbenopolitično skupnost.

Prostor je postal eden od pomembnih tvorcev kvalitete življenja in razvoja posameznega področja. Socialistična zveza ni znala vselej učinkovito poiskati skupaj s prizadetimi krajinami take rešitve, da bi se prostorska problematika, npr. v KS Bizovik in KS Hrušica-Fužine razrešila tako, da bi se ohranjalo kvalitetno kmetijsko zemljišče, hkrati pa znala najti najširši družbeni interes in ga tudi uveljaviti. Delno pa ji je to uspelo v KS Vevče-Zg. Kašelj.

## VII. SPLOŠNA LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

Na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite smo skrbeli za skupno vključevanje ter usklajevanje vseh frontnih delov. Pri pripravah in izpeljavah nalog so aktivno in strokovno sodelovali občinski štab za TO, sekretariat za LO in DS, skupščina občine Ljubljana Moste-Polje, organi pri MK SZDL in postaja milice Moste, ki so v organizacijskem in mobilizacijskem pogledu krepili našo sposobnost za delovanje v izrednih razmerah.

Skupna akcija stalnega usposabljanja delavcev »OZD v SLO in DS« in občanov; »KS v SLO in DS« je dosegla cilj predvsem v OZD, kjer je bila udeležba primerna, česar pa ne moremo reči za udeležbo občanov v KS, kjer nismo dosegli pričakovanega. Kvalitetno je bilo izvedeno občinsko tekmovanje v veščinah SLO za mladince osnovnih in srednjih šol. Kljub opaznim razlikam v znanju in veščinah je bil napredek viden.

V krajevnih skupnostih se je na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite po odhodu strokovnega sodelavca pojavil problem nadaljevanja del. Zaradi izredno občutljivih in odgovornih nalog na tem področju vztrajajo krajevne skupnosti na strokovnem delu in usposabljanju izvajalcev obrambno-varnostnih priprav. Krajevne skupnosti bodo opravljale naloge s področja

ja SLO in DS, ki izhajajo iz Zakona o SLO in DS in iz drugih zakonskih določil, ki se nanašajo na njene konkretne obveze, ob maksimalni pomoči in stalnem sodelovanju strokovnih organov občine.

Nezavarovani objekti družbenega standarda ob nizki samozaščitni zavesti v ekscesnih primerih predstavljajo vedno večji problem. Zato so bile pomembne aktivnosti na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite usmerjene predvsem na stalno spremljanje varnostno-političnih razmer v krajevnih skupnostih in v organizacijah združenega dela, zlasti z vidika nadaljnje krepitve obrambno-samozaščitnih sposobnosti glede na zaostrene razmere v svetu in težje pogoje gospodarjenja. Zaskrbljujoče pa je tudi, da je opazen majhen interes delovnih ljudi in občanov za obrambno usposabljanje.

V letošnjem letu smo usmerili svoje sile v priprave na izvedbo vaje NNNP-87 »JAMA«. Ob tem smo ugotovili, da so delovni ljudje in občani v družbenih organizacijah in društvih premalo usposobljeni za realizacijo nalog na področju SLO in DS, razen redkih izjem (RK, Adriatic club).

Vsi frontni deli so v skladu s svojo ustavno funkcijo in na osnovi programov dela in skupno dogovorjenih aktivnosti v okviru občinske organizacije socialistične zveze svoje naloge uresničevali predvsem za nadaljnje podružbljanje nalog SLO in DS, spremljanje in ocenjevanje obrambnozaščitnih priprav, ažuriranje in dograjevanje obrambnih in varnostnih načrtov, utrjevanje mobilizacijskega sistema, usposabljanje ter zagotavljanje materialnih pogojev za izvajanje nalog na tem področju.